

Tjänsteställe
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum
2025-11-18

Dnr
KS0287/25

Handläggare
Anna-Lena Söderlind
Tel: 023-830 00
E-post: anna-lena.soderlind@falun.se

Remissvar Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen, *Remissvar Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037 (TRV 2025/37255)*, skickas till Regeringskansliet som kommunstyrelsens eget yttrande.

Sammanfattning

Trafikverket har tagit fram ett förslag på nationell plan för transportsystemet för perioden 2026-2037. Den nationella planen för transportinfrastruktur beskriver hur den statliga infrastrukturen ska underhållas och utvecklas. Förslaget tar sin utgångspunkt i en historiskt stor satsning om totalt över 1 200 miljarder kronor under planperioden. Utgångspunkterna för framtagandet av planförslaget 2026-2037 är de transportpolitiska målen och principerna, infrastrukturpropositionen och regeringens direktiv. Regeringen har i proposition och direktiv bland annat betonat vikten av underhåll av vägar och järnvägar, att totalförsvarets behov beaktas och att investeringsmedlen ska fördelas så att de ger största möjliga samhällsnytta.

Trafikverket har eftersträvat öppenhet om förutsättningarna för planen, bedömning av utvecklingen och prioriteringar. Planförslaget har tagits fram efter dialog med kommuner, regioner, näringsliv och Forsvarsmakten.

Trafikverket har skickat ut förslaget till nationell plan för transportinfrastruktur 2026-2037 för synpunkter. Remisstiden är mellan den 30 september och 30 december 2025. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har fått remissen för beredning inför beslut i kommunstyrelsen.

[Falukommuns synpunkter i korthet](#)

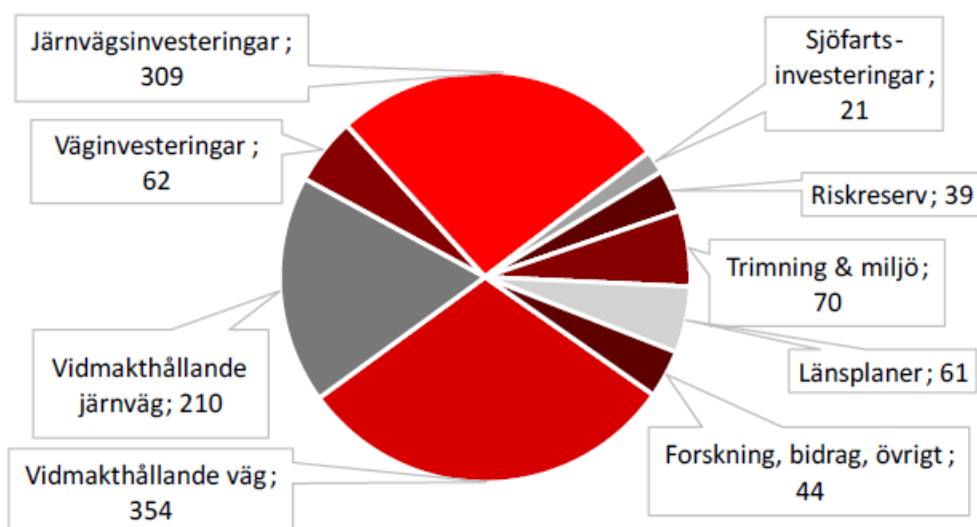
Falu kommun prioriterar utvecklingen av Dalabanan och godstransporter för näringslivet inklusive Bergslagsbanan. Dalabanan är den viktigaste infrastruktursatsningen för Dalarna och har en avgörande roll för arbetspendling, tillgänglighet till Arlanda och Stockholm samt för godstransporter och totalförsvaret. Den är en central nord-sydgående länk som knyter samman regional och nationell trafik och ansluter till Inlandsbanan i norr.

Bergslagsbanan är ett strategiskt godsstråk med stor kapacitetspotential och betydelse även för persontrafik. Falu kommun vill särskilt lyfta fram Hitachi Energys behov av effektiva transportlösningar. För att möta framtida krav anser kommunen att Trafikverket bör utreda förutsättningarna för ökad kapacitet mellan Falun och Borlänge. Utredningen bör omfatta möjligheten till dubbelspår samt en omprövning av nuvarande järnvägsreservat, i syfte att frigöra mark för bostadsbyggande och näringslivsutveckling.

Falu kommun betonar E16:s betydelse som en viktig nationell, regional och lokal väg för gods- och persontransporter. Kommunen föreslår att planeringsramen utökas för att möjliggöra mötesseparering mellan Lönnemossa och Klingvägen, vilket skulle förbättra trafiksäkerheten på en olycksdrabbad sträcka. Kommunen ser även behov av åtgärder längs E16 genom Falu tätort för att stärka framkomlighet, trafiksäkerhet och tillgänglighet för samtliga trafikanter. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot korsningen med väg 293, där köer och olyckor är återkommande. En åtgärdsvalsstudie har initierats tillsammans med Trafikverket och kommunen understryker vikten av att denna påbörjas snarast.

Bakgrund

Planen beskriver hur den statliga infrastrukturen ska underhållas och utvecklas under de kommande tolv åren. Den beskriver hur pengarna ska fördelas mellan drift och underhåll (vidmakthållande) av statliga vägar och järnvägar, investeringar i statliga vägar, järnvägar, farleder och slussar, åtgärder för att minska infrastrukturens miljöpåverkan samt medel till forskning och innovation.

Figur. Fördelning av planförslagets ramar.

Enligt Trafikverket ger planen förutsättningar för förbättrad arbetspendling, ett konkurrenskraftigare näringsliv och stärkt totalförsvaret. Resor och transporter blir tillförlitligare, effektivare och säkrare. Effekterna på klimat och miljö minskas. Totalförsvaret stärks bland annat genom en stor satsning på underhåll av infrastrukturen och på vägar och järnvägar som klarar tyngre och längre fordon. Omkring 80 procent av planens namngivna investeringar går till att utveckla järnvägen.

Jämfört med nu gällande plan innebär planförslaget omfattande satsningar på en rad områden. Till de största föreslagna satsningarna hör följande (2025 års prisnivå):

- Medlen till namngivna järnvägs- och väginvesteringar ökar med omkring 20 procent vardera. Omfattar bland annat ett drygt tjugotal nya namngivna investeringar.
- Trimnings- och miljöåtgärder ökar med nära 50 procent till 70 miljarder kronor. Omfattar bland annat åtgärder för ökad trafiksäkerhet, minskad miljöpåverkan och ökad kapacitet.
- Medlen för bärighetsåtgärder på vägarna nästan fördubblas till 42 miljarder kronor. Innebär att under planperioden kan större delen av vägnätet upplåtas för den högsta bärighetsklassen BK4.
- Bidragen till enskilda väghållare ökas med två tredjedelar till 30 miljarder kronor. Innebär att bidragsandelen i praktiken ska kunna vara oförändrad mot tidigare.

En grundprincip för planförslaget är att skapa största möjliga samhällsnytta av de medel som satsas på infrastrukturen. Trafikverket föreslår därför att ett antal investeringar vars kostnader visat sig vara mycket högre än deras nytta utgår ur den nya infrastrukturplanen. Därmed bereds plats till andra satsningar som ger mer nytta för pengarna.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037 ger inga ekonomiska konsekvenser för Falu kommun.

Övrig bedömning och konsekvenser **Järnvägsstråken genom Bergslagen**

Falu kommuns prioriteringar:

1. Dalabanan
2. Godstransporter för näringslivet inklusive Bergslagsbanan

Dalabanan

Utvecklingen av Dalabanan är den högst prioriterade infrastrukturesatsningen för Dalarna. Banan är avgörande för regional arbetspendling och för länets tillgänglighet till Arlanda och Stockholm. Den utgör dessutom ett strategiskt järnvägsstråk för godstransporter och totalförsvaret. Dalabanan är en nord-sydgående pulsåder i Sveriges mitt och har en central funktion för persontrafik inom Dalarna samt till och från Mälardalen och Stockholm. Den är också en viktig länk för godstransporter och fungerar som matarlinje till det nationella godsstråket norr-syd och Bergslagsbanan, som knyter samman hamnar i öst och väst. I norr ansluter Dalabanan till Inlandsbanan, vilket skapar en betydelsefull förbindelse mot norra Sverige.

En fortsatt utveckling av Dalabanan är avgörande för Dalarna och för Sveriges transportinfrastruktur i stort. Investeringar i banan stärker arbetsmarknadens funktion, ökar tillgängligheten till nationella knutpunkter och förbättrar förutsättningarna för hållbara godstransporter. Dalabanan är inte bara en regional angelägenhet utan en strategisk nationell resurs som måste prioriteras för att möta framtidens krav på mobilitet, försörjning och beredskap.

Bergslagsbanan

Falu kommun vill understryka Bergslagsbanans betydelse som ett strategiskt godsstråk med stor kapacitetspotential, samtidigt som den har en viktig funktion för persontrafik – både för långväga resor och för daglig arbetspendling.

I anslutning till järnvägsstråket finns ett starkt och diversifierat näringsliv med både tung och lätt industri, handel, utbildningsaktörer, myndigheter samt en mycket konkurrenskraftig besöksnäring. Kommunen vill särskilt lyfta fram Hitachi Energys behov. Den pågående samhällsomvandlingen, driven av Hitachi Energys expansiva produktion av kraftgeneratorer för den gröna omställningen i Europa och globalt, kräver snabba och effektiva åtgärder på järnvägen. Riktade insatser för Hitachi Energys behov måste beskrivas i samband med beslut om nationell plan 2026–2037.

Falun/Borlänge och Gävle utgör ett befolkningskluster med utvecklingspotential och resandeunderlag i nivå med storstadsregionerna. Investeringar här är därför inte bara regionalt viktiga – de är nationellt strategiska.

För att möta framtidens behov anser Falu kommun att en utredning behöver initieras för att bedöma förutsättningarna för trafikering mellan Falun och Borlänge. Målet är att öka kapaciteten för både person- och godstrafik, i både normala driftlägen och vid störningar, på den nuvarande kapacitetsbegränsade järnvägssträckan.

En eventuell flytt av järnvägen skulle dessutom frigöra attraktiva markområden som kan användas för bostadsbyggande och utveckling av näringslivet. I dagsläget är betydande markområden låsta i järnvägsreservatet i både Falun och Borlänge kommuner, vilket försvårar genomförandet av kommunernas gemensamma mål i översiktsplanen att utveckla städerna mot varandra.

Trafikverket förespråkade redan 2007 nuvarande järnvägsreservat. Det är därför angeläget att klargöra om förutsättningarna har förändrats och hur framtida trafikering ska säkerställas.

Falu kommun uppmanar Trafikverket att tydliggöra förutsättningarna för en utbyggnad av dubbelspår på sträckan Falun–Borlänge. Redovisa om nuvarande järnvägsreservat är fortsatt motiverat. Om en utbyggnad inte är aktuell bör reservatet omprövas för att möjliggöra utveckling av de markområden som idag är låsta.

E16

E16 utgör en central tvärförbindelse mellan Norge och Sverige och är en betydelsefull del av det nationella vägnätet. Vägen spelar en avgörande roll för godstransporter och arbetspendling mellan norra Mellansverige och den expansiva Oslo-/Gardermoenregionen. Den fungerar även som ett viktigt uppsamlingsstråk för turisttrafiken till Sälenfjällen och Idre.

Sträckan har dessutom stor lokal betydelse som infartsväg till Falun österifrån. Den är av särskild vikt för arbetspendling, industri, besöksnäring och – i allt högre grad – för den pågående regementsetableringen i Falu tätort.

Mot denna bakgrund ser Falu kommun det som av yttersta vikt att öka medlen för de namngivna investeringarna med 10 procent för att möjliggöra inkludering av objektet **Lönnemossa–Klingvägen** (mötesseparering) i den nationella planen för perioden 2026–2037. Syftet är att höja trafiksäkerheten och förbättra vägstandard på en sträcka som idag är olycksdrabbad.

Falu kommun vill även lyfta fram behovet av ytterligare investeringar i E16 genom Falu tätort. För att E16 ska kunna fungera som en attraktiv och trafiksäker vägförbindelse krävs insatser som stärker tätortsutvecklingen och bidrar till ett hållbart transportsystem.

Det finns ett tydligt behov av att förbättra både framkomligheten och trafiksäkerheten längs E16, särskilt vid korsningspunkterna. Vägen utgör i dagsläget en fysisk barriär för oskyddade trafikanter, vilket försvårar tillgängligheten till målpunkter på båda sidor av sträckan. För att främja ett mer tillgängligt och hållbart transportsystem krävs därför åtgärder som underlättar för gång- och cykeltrafik samt kollektivtrafikresenärer.

Kommunen vill särskilt uppmärksamma korsningen mellan väg 293 och E16. Under eftermiddagens maxtimme uppstår återkommande köbildning som kraftigt försämrar framkomligheten. Korsningen är dessutom olycksdrabbad, med förekomst av framförallt upphinnandeolyckor, vilket ytterligare understryker behovet av trafiksäkerhetshöjande åtgärder.

En avsiktsförklaring om genomförande av en åtgärdsvalsstudie för E16 genom Falu tätort har upprättats mellan Falu kommun och Trafikverket, vilket markerar ett gemensamt åtagande att analysera och ta fram lämpliga lösningar för sträckan. Kommunen vill betona vikten av att denna studie påbörjas skyndsamt för att möjliggöra nödvändiga förbättringar inom ramen för kommande planeringsperioder.

Samordnade synpunkter med Infram

Infram är en samverkansplattform som består av Partnerskapen Bergslagsbanan, Bergslagsdiagonalen, E16 samt Intresseföreningen Dalabanan. Dessa partnerskap och föreningar bevakar och påverkar utvecklingen inom respektive stråk. Falu kommun är en aktiv part i både partnerskapen och intresseföreningen.

Stråken utgör en grundläggande förutsättning för att de stora mängderna gods- och persontransporter till, från och genom Sveriges mitt fungerar.

Genom Infram har stråken gemensamt analyserat Trafikverkets dokument "Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037". I samverkan med stråkens kommuner har ett remissvar tagits fram, se bilaga. Falu kommun ställer sig bakom Inframs remissvar.

Bilagor

1. Remiss förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037
2. Förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037 (Huvudrapport)
3. Förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037 (Planen i korthet)
4. Infram - Remissvar på Trafikverkets "Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037"

Beslutet ska skickas till

1. Remissyttranden skickas till Regeringskansliet (Landsbygds- och Missiv remiss Förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037)
2. Förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037 (Huvudrapport)
3. Förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037 (Planen i korthet)

Infram - Remissvar på Trafikverkets "Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037" (infrastrukturdepartementet) **senast den 30 december 2025** via e-post till li.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till li.transport.remissvar@regeringskansliet.se. Ange diarienummer LI2025/01587 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf). Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Slutligt beslutsorgan

Kommunstyrelsen

Anna Tosteby
Förvaltningschef Miljö- och
samhällsbyggnadsförvaltningen

Anna-Lena Söderlind
Trafikplanerare